

היינו בסרט הזה

עו"ד אדר גרין, עו"ד צ'רלי בוזגלו¹

ומה בנוגע לשאלה אם תיעוד מוקלט או מוסרט יכול להיחשב "רשומה פסיכולוגית" או להיכלל ברשומה הפסיכולוגית?

כידוע, הטיפול הרפואי, ובכלל זה הטיפול הפסיכולוגי, חייב להיות מלווה בתיעוד.⁵ תיעוד זה מוגדר בחוק "רשומה רפואית" (ובמקרה של טיפול פסיכולוגי נהוג לכנותו "רשומה פסיכולוגית").⁶ צבר הרשומות נקרא "תיק רפואי" (או תיק פסיכולוגי), ועל פי החוק חובה לשמור אותו במשך פרק זמן מסוים.⁷ כל עוד הרשומה נשמרת אין למחוק או לבטל אותה או חלקים ממנה. ואכן, חוזר מנכ"ל משרד הבריאות מיום 15 בדצמבר 2019 מורה ש"אין לבטל או למחוק מידע מתוך הרשומה הרפואית".⁸

באופן מסורתי תיעוד הטיפול הוא תיעוד שכתב המטפל, בין בכתב ידו ובין בהקלדה במחשב, אך ההגדרה החוקית של החוק אינה מחייבת את העלאת התיעוד על הכתב. וכך מוגדרת הרשומה הרפואית בסעיף 2 (סעיף ההגדרות) לחוק זכויות החולה:

"רשומה רפואית" - מידע לפי סעיף 17 המתועד בדרך של רישום או צילום, או בכל דרך אחרת, לרבות התיק הרפואי של המטופל שבו מצויים מסמכים רפואיים על אודותיו;

כלומר, על פי החוק, המידע הנכלל ברשומה הרפואית מתועד בכל דרך - רישום (כנהוג בדרך כלל), צילום, מסמכים שונים שנאספו לתיק הרפואי או תיעוד "בכל דרך אחרת", ומכאן שאפשר לתעד את הטיפול גם בדרך של הקלטה או הסרטה. הדבר מוביל לשאלה נוספת - האם מותר למחוק הקלטות או סרטונים של הטיפול?

וזאת התשובה: אם מטרת ההקלטה או ההסרטה (או אחת ממטרות ההקלטה או ההסרטה) היא תיעוד הטיפול למען

בעקבות פניות מעניינות של חברי הפ"י ליעוץ שוטף החלטנו להקדיש את הפינה המשפטית הפעם לשימוש באמצעים טכנולוגיים - הקלטה קולית והסרטה לתיעוד התערבויות טיפול. קל מאוד לבצע את הפעולות האלה היום ולשמור את התיעוד באמצעים דיגיטליים, אך פעולות אלה מעלות שאלות משפטיות רבות - החל בשאלה אם מותר לתעד התערבות פסיכולוגית בהקלטה או בהסרטה דרך השאלה אם תיעוד כזה יכול להיכלל ברשומה הפסיכולוגית וכלה בשאלה אם רשאים למחוק אותו לאחר מעשה.

ראשית נענה על השאלה הבסיסית ביותר: **האם מותר להקליט או להסריט פגישת טיפול?** התשובה היא כן, כפוף להסכמה מדעת של המטופלים.

כידוע, לעצם הטיפול נדרשת הסכמה מדעת של המטופל על פי חוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996.² הסכמה זו יכולה להינתן גם בעל פה ואפילו "בהתנהגות" (מעצם ההגעה למפגשי הטיפול), ולא דווקא בכתב. ואולם כאשר יש בכוונת המטפל להקליט או לצלם את המפגשים יש לקבל מהמטופל הסכמה מדעת בכתב, מכיוון שעלינו להבחין בין ההסכמה לטיפול, שממנה מתחייבת הסכמה לתיעוד הטיפול, ובין ההסכמה של אדם להיות מוקלט או מוסרט במצב פרטי כל כך.

אין איסור בחוק להקליט שיחה כאשר המקליט הוא אחד מבעלי השיחה (ואין הגדרה ברורה של מהי "שיחה"), להבדיל מהאזנת סתר,³ וברור כי מצב הטיפול הוא בעצם "שיחה" בין המטפל ובין המטופל. ולמרות זאת, בשל חובת הסודיות, יחסי הכוחות וכיוצא באלה, אי אפשר להגדיר את המטפל "בעל שיחה" שרשאי להקליטה בלי רשות המטופל (לעומת המטופל אשר החיסיון על הנאמר בטיפול שייך לו, והוא יכול להחליט לוותר על הסודיות). לכן במקרה זה יש לפעול על פי הוראת חוק הגנת הפרטיות הקובעת כי "לא יפגע אדם בפרטיות של זולתו ללא הסכמתו".⁴

¹ משרד צ'רלי בוזגלו עורכי דין ונוטריון מייעץ להפ"י.

² סעיף 13-14 לחוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996.

³ ראו סעיפים 2-1 לחוק האזנת סתר, תשל"ט-1979, האוסרים להקליט שיחה שהמקליט אינו חלק ממנה.

⁴ סעיף 1 לחוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981.

⁵ סעיף 17 לחוק זכויות החולה, תשנ"ו-1996.

⁶ ראו גם סעיף 3.1 לקוד האתיקה של הפ"י 2017.

⁷ ראו "הפינה המשפטית" בגיליון **פסיכואקטואליה מס' 82**, אפריל 2021, "מתי הרשומה 'מתיישנת'?"

⁸ https://www.health.gov.il/hozer/mk09_2019.pdf ראו עמ' 6, סעיף 13.

ברשומה ובלבד שהדבר מובהר בטופס ההסכמה להקלטה או להסרטה שחתם עליו המטופל. במקרה כזה מותר למחוק את החומרים לבקשת המטופל או ביוזמת המכון או המטפל, ואין לשמור את החומרים עם הרשומה הרפואית של המטופל. כל עוד החומרים נשמרים יש להקפיד למנוע כל אפשרות לזהות את המטופל.

לסיכום, אין ספק כי בזכות קלות ההקלטה וההסרטה היום יש בידי הפסיכולוגים כלי נוח מאין כמוהו לתייעוד הטיפול, אם להוראה ולהדרכה ואם לשם הרשומה הרפואית. ועם זה יש להביא בחשבון כי בתייעוד כזה נדרש ניהול וארגון התיקים הרפואיים, ובכללם החומרים הדיגיטליים, מתוך שמירה קפדנית, כמו תמיד, על פרטיות המטופלים ועל סודותיהם. אקשן!

העתיד - אם לשמירת רצף הטיפול במעבר בין מטפלים ואם לשם מעקב אחר בעתיד - אזי יש לכלול את החומרים המוקלטים ברשומה הפסיכולוגית ובתיק הפסיכולוגי תחת כל הוראות הסודיות הנוגעות לכל רשומה רפואית. במקרה כזה אסור למחוק את החומרים, גם לא לבקשתו של המטופל. כזכור, יש להחתים את המטופל מראש על הסכמה להקליט או להסריט אותו, ובמקרה כזה מומלץ להבהיר בטופס ההסכמה כי החומרים יישמרו בתיק הפסיכולוגי ולא יימחקו ממנו. מובן שבהיותם חלק מן הרשומה ימסרו הפסיכולוגים למטופל גם את ההקלטות ואת הסרטונים על פי בקשתו, על פי כללי מסירת הרשומה הרפואית.⁹ לעומת זאת, אם התכלית היחידה של ההקלטה או ההסרטה היא הדרכה או הוראה, אפשר שלא לכלול את החומרים

ביטוח אחריות מקצועית

אזכור כראש סקט

אנו שמחים להודיעכם כי תוכנית ביטוח אחריות מקצועית קבוצתית לשנת 2022 של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל חודשה בחברת "מנורה מבטחים". בביטוח נכללים שיפורים, הרחבות ותנאים ייחודיים, והוא מוצע במחיר מוזל לחברי הפ"י בלבד.

הצטרפותכם מאפשרת שימור יכולת התחרות ושיפור התנאים!

ביטוח אחריות מקצועית לשנת 2022 - עיקרי התנאים:

- **ביטוח בסיסי:** עלות ביטוח אחריות מקצועית בגבול אחריות של 4.5 מיליון ₪ - **455 ₪ לשנה!** אפשר להרחיב את גבולות האחריות כפוף לתוספת תשלום.
- **הביטוח הוא על בסיס מועד הגשת התביעה וללא השתתפות עצמית.** מלבד תביעות הכרוכות בהליכים משמעתיים המתנהלים בפני ועדת האתיקה של הפ"י, ועדת התלונות
- של משרד הבריאות וועדת המשמעת של משרד הבריאות. במקרים אלו תחול השתתפות עצמית של 500 ₪.
- **התייעצות משפטית:** ייעוץ משפטי ראשוני או ייצוג משפטי לתביעה.
- **חדש! ביטוח צד ג' בכל קליניקה:** (בבית או בקליניקה מחוץ לבית) בגבול אחריות של 1 מיליון ₪ - **ללא תוספת מחיר!** אפשר להגדיל את הכיסוי לצד ג' עד

לסכום ביטוח כולל של 4 מיליון ₪. השתתפות עצמית למקרה תביעת צד ג' היא בסך 500 ₪ בלבד.

חדש! ביטוח סייבר! ללא תוספת תשלום! הגנה מפני תביעות ונזקים העלולים להתרחש עקב תקיפות סייבר. הביטוח הוא על תביעה מצד שלישי לנזק שנגרם למטופל עקב חדירה למערכות המחשוב של המטפל.

תהליך הרשמה או חידוש ביטוח אחריות מקצועית לשנת 2022:

אפשר להצטרף באמצעות האתר הייעודי לחברי הפ"י. האתר מקוון ומאובטח ובאמצעותו אפשר לשלם ולקבל אישור קיום ביטוח באמצעות הדוא"ל. היכנסו עכשיו לאתר הסתדרות הפסיכולוגים והירשמו: www.psychology.org.il

תוכנית הביטוח מוצעת לחברי הפ"י באמצעות "טיב קפיטל סוכנות לביטוח בע"מ". תמיכה טלפונית בשעות העבודה. תינתן ע"י ברוריה ואביבה בטלפון: 03-9181000.

המידע במודעה כללי בלבד. התנאים הקובעים הם התנאים שבפוליסה.